

Od redakcji

Pierwsza część „Pamiętnika Teatralnego” 2022/1 poświęcona została teatralnym i performatywnym przedsięwzięciom realizowanym w przestrzeniach miejskich. Autorki artykułów umieszczonych w tym bloku interesuje więziotwórcza rola takich projektów, ich wpływ na atmosferę miasta, a także autorefleksja artystów nad rolą szeroko rozumianego otoczenia w pracy twórczej. Magdalena Figzał-Jankowska analizuje performanse Władysława Hasióra w małych i średnich miastach w Polsce i Szwecji, szukając w jego projektach cech zarówno antagonistycznych, jak i dialogicznych modeli sztuki partycypacyjnej. Artykuł Ramunė Balevičiūtė i Agnė Jurgaitytė-Avižinienė mieści się w badaniach nad psychologią twórczości. Autorki interpretują autorefleksję znanego litewskiego aktora, reżysera i pedagoga Valentinas Masalskisa na temat jego wieloletniej praktyki regularnego wycofywania się na pewien czas z miasta na prowincję. Dowodzą, że osiągnięta w ten sposób destabilizacja perspektywy stanowi jedno ze źródeł jego kreatywności. Małgorzata Mieszek zbiera rozproszone informacje na temat różnych form występów staropolskich teatrów szkolnych w przestrzeniach miejskich, podkreślając, że można je ujmować jako wkład środowisk szkolnych w rozwój staropolskiej kultury uczestnictwa.

W *Rozprawach i artykułach* także pojawia się temat samoświadomości artysty. Włodzimierz Szturc czyta zapomniane dramaty Stanisława Hadyny o Martinie Lutherze Kingu czy Mahatmie Gandhim jako autobiograficzne traktaty o samotności i niezrozumieniu. Uwypukla przy tym luterzańską proveniencję zawartę w tych tekstach ewangeliczno-spirytualistycznej wizji człowieka. Chrześcijańska antropologia połączona z teologią zwierząt Andrew Linzey'a stanowi najważniejszy

punkt odniesienia zaproponowanej przez Jacka Kopcińskiego ekoteologicznej interpretacji dwóch utworów współczesnych polskich dramatopisarzy poświęconych relacji człowieka z psem. Autor przekonuje, że w dramatach Mariusza Bielińskiego i Jarosława Jakubowskiego żaloba po psie staje się katalizatorem autorefleksji bohaterów-pisarzy, którą umieszcza w kontekście myśli Lévinasa i Gadamerowej idei „wspólnoty-więcej-niż-ludzkiej”.

W *Prezentacjach* Artur Duda omawia najnowszą książkę Williama Worthena o inscenizowaniu Shakespeare’a w czasach dominacji mediów cyfrowych. Recenzent akcentuje zakorzenienie refleksji Worthena w filozofii Bernarda Stieglera, w której człowiek jako istota techniczna wykorzystuje rozmaite protezy – wśród nich media – aby nie tylko przetrwać, lecz także zmaterializować pamięć. W tej perspektywie teatr – rozumiany jako hipermedium – można ująć jako szczególny typ protezy.

Zeszyt zamyka przygotowane przez Annę Jędrzejczyk wspomnienie o Krystynie Büthner-Zawadzkiej, specjalistce od biografistyki teatralnej, która przez pięćdziesiąt pięć lat z pasją i zaangażowaniem współtworzyła *Słownik biograficzny teatru polskiego*.
